

הקסם מאחורי הקולות

סדרת ההרצאות המקוונת של האנסמבל הקולי הישראלי
עם המנצח יובל בן עוזר, מנהלו המוסיקלי של האנסמבל

"מוסיקה – השראה בימים קשים" מרצה: יובל בן עוזר

ראשון, 12/11/2023

יצירות וטקסטים

1. ג'וזפה ורדי *Va, pensiero* (מקהלת העבדים העבריים) מתוך האופרה "נבוקו"
(קישור לביצוע בניצוחו של ריקרדו מוטי משנת 2011):
קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=laSuOwGqVvQ>
2. פרנסיס פולנק *Un Soir de Neige* ("ליל שלג") קנטטה לטקסט מאת פול אלואר
קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=PD1syKOoc7E>
3. פרנסיס פולנק *Liberte* ("חירות") מתוך "פני אנוש" לפואמה מאת פול אלואר
קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=9RtNKih5C3I>
4. הפסנתרנית **Myra Hess** (מיירה הס) בהמשך ליזמתה לקונצרטים בגלריה הלאומית בזמן
מלחמת העולם. בקישור זה הפסנתרנית מנגנת עיבוד לכוראל *Jesu, Joy of Man's Desiring*
מתוך הקנטטה של באך *BWV 147*.
קישור: https://www.youtube.com/watch?v=yaCg_nC2W5s
5. אוליבייה מסיאן *Quatuor pour la fin du temps* ("רביעייה לקץ הימים")
קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=QAQmZvxVffY>
6. וויליאם בירד *Agnus Dei* ("שה האלוהים") מתוך מיסה לחמישה קולות
קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=PWFjvqNHgEY>
7. אהרון קופלנד *Fanfare for the Common Man* ("תרועה לאדם הפשוט")
(קישור לביצוע בניצוחו של לנארד ברנשטיין בנוכחות המלחין)
קישור: <https://www.youtube.com/watch?v=MK1N46dRPVg>

טקסטים

1. ג'וזפה ורדי *Va, pensiero* (מקהלת העבדים העבריים) מתוך האופרה "נבוקו"
 ליברית: Temistocle_Solera
 תרגום: דן תדמור

Va, pensiero, sull'ali dorate; va, ti posa sui clivi, sui colli ove olezzano tepide e molli l'aure dolci del suolo natal! Del Giordano le rive saluta, di Sionne le torri atterrate. Oh, mia patria sì bella e perduta! Oh, membranza sì cara e fatal! Arpa d'or dei fatidici vati, perché muta dal salice pendi? Le memorie nel petto raccendi, ci favella del tempo che fu! O simile di Solima ai fati traggi un suono di crudo lamento, o t'ispiri il Signore un concerto che ne infonda al patire virtù!	מחשבה, הנשאי על כנפי הזהב; עד אל נוף מתלולי גבעות ועמק שם ניחום אביב זה מתוק ונעים, רוח קל לארצנו עוטה מר בשמים. אל חופי נחל ירדן אנא שאי ברכה, אל ציון, אל עיי מפולות מגדלי-ה... זה יפה את ארצנו וזה אבודה! זה יקר לי זכרך, אם תשפח -מיני! נבל פז! עם פנור מול קדמונים שרת הלל, איך על עץ ערבה דם תלוך? זכרונות בלבנו הצת ותחולל, תספר על ימים ש-היו! גורלך – גורלה של עירנו; קול נוגה של קינה השמיענו, או... תשרה רוח קדש עלי--ך ותטע בנו כח לשאת הלאה בעל! ותטע בנו כח לשאת עוד בעל2 א } ! כח שאת עוד בעל!

2. פרנסיס פולנק *Un Soir de Neige* ("ליל שלג") קנטטה לטקסט מאת פול אלואר
 טקסט: פול אלואר
 תרגום: עודד עמיר

I De grandes cuillers de neige Ramassent nos pieds glacés Et d'une dure parole Nous heurtons l'hiver têtue Chaque arbre a sa place en l'air Chaque roc son pied sur terre Chaque ruisseau son eau vive Nous nous n'avons pas de feu. II La bonne neige le ciel noir Les branches mortes la détresse De la forêt pleine de pièges Honte à la bête pourchassée	I כפות גדולות של שלג אוספות את רגלינו הקפואות ובמילים קשות אנו הולמים בחורף העיקש. לכל עץ מקומו באוויר, לכל סלע משקלו על הארץ, לכל פלג מימיו החיים- אנחנו, אין לנו אש. II השלג הטוב, השמים השחורים, הענפים המתים, היאוש של היער המלא מלכודות- בוז לחיה הניצודה!

La fuite en flèche dans le cœur Les traces d'une proie atroce Hardi au loup et c'est toujours Le plus beau loup et c'est toujours Le dernier vivant que menace La masse absolue de la mort III Bois meurtri bois perdu D'un voyage en hiver Navire où la neige prend pied Bois d'asile bois mort Où sans espoir je rêve De la mer aux miroirs crevés Un grand moment d'eau froide A saisi les noyés La foule de mon corps en souffre Je m'affaiblis je me disperse J'avoue ma vie j'avoue ma mort J'avoue autrui Bois meurtri, bois perdu Bois d'asile bois mort IV La nuit le froid la solitude On m'enferma soigneusement Mais les branches cherchaient leur voie Dans la prison Autour de moi l'herbe trouva le ciel On verrouilla le ciel Ma prison s'écroula Le froid vivant le froid brûlant M'eut bien en main.	המנוסה כשחץ נעוץ בלב. עקבות טרף איום. קדימה זאב! זה תמיד הזאב הכי יפה, זה תמיד הזאב החי האחרון, המאויים על ידי המסה המוחלטת של המוות. III יער דווה, יער אבוד של מסע בחורף, ספינה בה השלג תופס אחיזה; יער מקלט, יער מת, בו אחלום ללא תקווה על ים של מראות מנופצות. רגע עצום של מים קרים אחז בטובעים, ההמון שהוא גופי סובל מכך אני נחלש, אני מתפרק, אני מודה בחיי, אני מודה במותי, אני מודה בזולת. יער דווה, יער אבוד. יער מקלט, יער מת. IV הקור, הלילה, הבדידות, סגרו עלי מעדנות, אך הענפים חיפשו דרכם בתוך הכלא. סביבי מצא העשב את הרקיע. השמיים ננעלו, כלאי התמוטט, הקור החי, הקור הלוהט, הכריעני כליל.

3. פרנסיס פולנק *Liberte* ("חירות") מתוך "פני אנוש" לפואמה מאת פול אלואר

טקסט: פול אלואר
תרגום: שרה אבן חיים ועודד עמיר

VIII – Liberté Sur mes cahiers d'écolier Sur mon pupitre et les arbres Sur le sable sur la neige J'écris ton nom Sur toutes les pages lues Sur toutes les pages blanches Pierre sang papier ou cendre J'écris ton nom Sur les images dorées Sur les armes des guerriers Sur la couronne des rois	8. חרות על מחברות בית הספר על מכתבתי והעצים על החול ועל השלג אני כותב את שמך על כל הדפים שנקראו על כל הדפים הריקים אבן דם נייר או אפר אני כותב את שמך על ציורים מוזהבים על נשק הלוחמים על כתר המלכים

J'écris ton nom	אני כותב את שמך
Sur la jungle et le désert Sur les nids sur les genêts Sur l'écho de mon enfance J'écris ton nom	על היער והמדבר על קינים על שיחים על הד ילדותי אני כותב את שמך
Sur les merveilles des nuits Sur le pain blanc des journées Sur les saisons fiancées J'écris ton nom	על נפלאות הלילה על הלחם הלבן של היום על העונות המתמזגות אני כותב את שמך
Sur tous mes chiffons d'azur Sur l'étang soleil moisi Sur le lac lune vivante J'écris ton nom	על כל סחבות התכלת על השלולית שמש רקובה על האגם ירח חי אני כותב את שמך
Sur les champs sur l'horizon Sur les ailes des oiseaux Et sur le moulin des ombres J'écris ton nom	על שדות על האופק על כנפי הצפרים על מטחנת הצללים אני כותב את שמך
Sur chaque bouffée d'aurore Sur la mer, sur les bateaux Sur la montagne démente J'écris ton nom	על כל משב השחר על הים על הסירות על ההר המטורף אני כותב את שמך
Sur la mousse des nuages Sur les sueurs de l'orage Sur la pluie épaisse et fade J'écris ton nom	על קצף העננים על זיעת הסופה על הגשם הכבד והמר אני כותב את שמך
Sur les formes scintillantes Sur les cloches des couleurs Sur la vérité physique J'écris ton nom	על צורות מנצנצות על פעמוני הצבעים על האמת הפיזית אני כותב את שמך
Sur les sentiers éveillés Sur les routes déployées Sur les places qui débordent J'écris ton nom	על השבילים המתעוררים על הדרכים האינסופיות על הכיכרות ההומות אני כותב את שמך
Sur la lampe qui s'allume Sur la lampe qui s'éteint Sur mes maisons réunies J'écris ton nom	על הפנס הניצת על הפנס הדועך על בתי המתאחדים אני כותב את שמך
Sur le fruit coupé en deux Du miroir et de ma chambre Sur mon lit coquille vide J'écris ton nom	על הפרי החצוי לשניים בין המראה לבין חדרי על מיטתי צדף ריק אני כותב את שמך
Sur mon chien gourmand et tendre Sur ses oreilles dressées Sur sa patte maladroite J'écris ton nom	על כלבי תאוותן ורך על אזניו הזקורות על רגלו הגמלונית אני כותב את שמך
Sur le tremplin de ma porte Sur les objets familiers Sur le flot du feu béni J'écris ton nom	על הקפיץ שבדלתי על החפצים המוקרים על זרם האש הקדושה אני כותב את שמך

Sur toute chair accordée Sur le front de mes amis Sur chaque main qui se tend J'écris ton nom Sur la vitre des surprises Sur les lèvres attentives Bien au-dessus du silence J'écris ton nom Sur mes refuges détruits Sur mes phares écroulés Sur les murs de mon ennui J'écris ton nom Sur l'absence sans désir Sur la solitude nue Sur les marches de la mort J'écris ton nom Sur la santé revenue Sur le risque disparu Sur l'espoir sans souvenir J'écris ton nom Et par le pouvoir d'un mot Je recommence ma vie Je suis né pour te connaître Pour te nommer Liberté	על הגופים המאוחדים על מצחם של חבריי על כל יד מושטת אני כותב את שמך על חלון ההפתעה על שפתיים קשובות הרבה מעל לשקט אני כותב את שמך על מקלטיי ההרוסים על מגדלורי הנפולים על קירות שעמומי אני כותב את שמך על ההיעדרות ללא תשוקה על הבדידות העירומה על מדרגות המוות אני כותב את שמך על הבריאות ששבה על הסיכון שנעלם על תקווה בלי זכרון אני כותב את שמך ומכוחה של מילה אני מתחיל שוב את חיי נולדתי להכיר אותך ולקרוא בשמך ח ר ו ת

6. **וויליאם בירד** *Agnus Dei* ("שה האלוהים") מתוך מיסה לחמישה קולות

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.	שה האלהים, הנושא חטאי עולם, רחם עלינו. שה האלהים, הנושא חטאי עולם, הענק לנו שלום.